

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Навчально-науковий медичний інститут

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

клінічної практики

«Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату»

підготовки бакалавра (на базі ОР «молодший спеціаліст)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія»

Луцьк – 2021

Силабус практики «Фізична терапія та ерготерапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату» підготовки бакалавра галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія».

Розробник: Сітовський А.М., доцент, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 3 від 30.09.2021 р.

Завідувач кафедри:

О. Я. Андрійчук

I. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	22 «Охорона здоров'я», 227 «Фізична терапія, ерготерапія»; освітня програма: «Фізична терапія, ерготерапія»; освітній рівень: «бакалавр»	Клінічна
		Рік навчання – 3
Семестр – 5-й		
Лекції		
Практичні, семінарські		
Лабораторні		
Індивідуальні		
Самостійна робота – 168 год.		
Консультації – 12 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин / кредитів 180/6		

II. Інформація про керівника практики

Прізвище, ім'я та по батькові: Сітовський Андрій Миколайович.

Науковий ступінь: кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

Вчене звання: доцент.

Посада: доцент.

Контактна інформація: andrii.sitovskyi@eenu.edu.ua; 050-887-46-09.

Терміни практики: на базі ОР «молодший спеціаліст» – 13-16 тиждів V семестру.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Практика спрямована на оволодіння студентами спеціальними знаннями, методичними прийомами та практичними навиками застосування з лікувальною і профілактичною метою фізичних вправ і природних чинників у комплексному процесі відновлення здоров'я, фізичного стану та працездатності хворих і інвалідів з захворюваннями опорно-рухового апарату. Узагальнюючи наукові і практичні дані, практика розкриває суть завдань, які необхідно вирішувати в процесі організації і проведення фізичної терапії з даним контингентом, обґрунтовує ефективні методи реалізації цих завдань.

2. Пререквізити. Для успішного проходження практики студенти повинні володіти базовими знаннями з анатомії, фізіології людини, біомеханіки, кінезіології, патологічної анатомії й фізіології, біохімії, масажу, фізіотерапії, методів оцінки та контролю при порушенні діяльності опорно-рухового апарату, клінічного реабілітаційного менеджменту при порушенні діяльності опорно-рухового апарату.

Постреквізити. Отримані компетентності, за результатами практики є базисом для подальшого застосування практичних навичок у професійній діяльності асистента фізичного терапевта, ерготерапевта в травматології та ортопедії.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою практики є формування навичок застосування засобів фізичної терапії, ерготерапії у процесі організації, планування та проведення комплексних реабілітаційних заходів при порушенні діяльності опорно-рухового апарату. Завдання курсу: практичне застосування фахових компетентностей (за результатами навчання) при травмах опорно-рухового апарату, захворюваннях суглобів, порушеннях постави, плоскостопості та сколіозі.

4. Результати навчання (компетентності).

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (див. ПР 17).

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (див. ПР 17) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта фізичним терапевтом, ерготерапевтом при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату), трактувати отриману інформацію (див. ПР 17).

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності:

- терапевтичні вправи: на зменшення болю та набряку, на розвиток сили, на розвиток витривалості, на підтримку амплітуди руху, на гнучкість, на мобілізацію суглобів (суглобова гра), на рівновагу, на координацію;
- тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода, користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування протезами, самообслуговування та самодогляд);
- позиціонування;
- масаж;
- постізометрична релаксація;
- преформовані фізичні чинники: тепло, холод, водні процедури, преформована електрична енергія.

ПР 11 . Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта фізичним терапевтом, ерготерапевтом при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату), та за потреби, модифікувати поточну діяльність:

Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта фізичним терапевтом при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату

Симптоми, синдроми та порушення:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили та м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення рівноваги та координації

- порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- опитування
- спостереження
- антропометрія
- пальпація
- суглобова гра
- визначення інтенсивності та динаміки болю
- оцінювання активного та пасивного руху
- вимірювання амплітуди руху у суглобах (гоніометрія тощо)
- визначення м'язової сили (мануальне м'язове тестування, динамометрія тощо)
- визначення м'язової витривалості
- визначення рівноваги та координації
- оцінювання рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)
- оцінка стану кукси

Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта ерготерапевтом при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- біль
- набряки
- порушення амплітуди руху
- зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- зменшення м'язової витривалості
- порушення функцій суглобів та кісток
- порушення рівноваги та координації
- порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- опитування, бесіда
- візуальна аналогова шкала болю
- огляд
- оцінювання рухливості суглобів
- визначення м'язової сили
- тести на визначення м'язової витривалості
- тести на рівновагу та координацію
- тести для оцінки довільних рухових функцій
- оцінювання стану кукси

2. Опитування з метою вибору і (обґрунтування) використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- бесіда, інтерв'ю
- інструменти оцінки

3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
- рівня функціональної незалежності
- якості та безпеки

виконання

Засоби та методи:

- бесіда
- спостереження
- інструменти оцінки

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

IV. Етапи практики

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	Оглядові лекції, підготовка планувальної документації. (перший день практики на базі ЗВО)
2. Ознайомлювальний	Ознайомлення з базою практики, колективом, планувальною й обліковою документацією. Ознайомлення з роботою колективу фізичних терапевтів. (перший тиждень на базі практики)
3. Основний	Планування й проведення терапевтичного втручання під контролем фізичних терапевтів.
4. Підсумковий	Захист практики на базі ЗВО. (останній день практики)

V. Види (форми) індивідуальних завдань

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при ушкодженнях плечового поясу і верхніх кінцівок. Засоби фізичної терапії при ушкодженні області ліктьового суглоба. Засоби фізичної терапії при ушкодженнях дистального сегмента променевої кістки. Засоби фізичної терапії при ушкодженнях кисті. Засоби фізичної терапії при переломах ключиці. Засоби фізичної терапії при переломах лопатки.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при ушкодженнях нижніх кінцівок та кісток таза. Засоби фізичної терапії при ушкодженнях гомілковостопного суглоба. Засоби фізичної терапії при ушкодженнях стопи. Методика застосування механо та працетерапії при розривах лобкового зчленування і переломах переднього півкільця таза. Методика застосування механо та працетерапії при ушкодженні дна і краю вертельної западини.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при травмах хребта. Методика застосування механо та працетерапії при ушкодженнях шийного відділу хребта. Методика застосування механо та працетерапії при ушкодженнях тіл грудних та поперекових хребців.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при травмах грудної клітки та політравмах. Методика застосування механо та працетерапії при пораненнях грудної клітки. Методика застосування механо та працетерапії при закритих ушкодженнях серця. Методика застосування механо та працетерапії при множинних і поєднаних травмах.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при порушеннях постави. Методика використання рухливих ігор при порушеннях постави у дошкільнят. Методика використання рухливих ігор при порушеннях постави у школярів.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при функціональній недостатності стоп, плоскостопості, статичних деформаціях нижніх кінцівок. Методика використання рухливих ігор при функціональній недостатності стоп та плоскостопості у дошкільнят. Методика використання рухливих ігор при функціональній недостатності стоп та плоскостопості у школярів. Працетерапія (завдання, види робіт); Механотерапія (початок застосування, завдання, види апаратів).

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при сколіозах. Методика використання рухливих та спортивних ігор при сколіозах у дошкільнят. Методика використання рухливих та спортивних ігор при сколіозах у школярів.

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при артритах та артрозах. Засоби фізичної терапії при артритах. ТВ (місця проведення, завдання, форми, методика); Лікувальний масаж (початок застосування, завдання, види, прийоми); Фізіотерапія (початок застосування, завдання, види); Працетерапія (завдання, види робіт); Механотерапія (початок застосування, завдання, види апаратів).

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при остеохондрозі шийного та грудного відділу хребта. Працетерапія (завдання, види робіт); Механотерапія (початок застосування, завдання, види апаратів).

Розробити комплекс заходів фізичної терапії при остеохондрозі поперекового відділу хребта. Працетерапія (завдання, види робіт); Механотерапія (початок застосування, завдання, види апаратів).

VI. Оцінювання результатів практики

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
Оцінювання в процесі проходження практики: – проведення терапевтичного втручання, експериментальної наукової роботи; – формування технічної документації, облікової звітності на базах практики тощо.	30 20
Оцінювання звітної документації: – щоденник практики; – характеристика практиканта.	15 10
Захист практики.	25
Сума	100

Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне навчання / стажування, участь у змаганнях, предметних олімпіадах, конференціях, волонтерській роботі за дорученням кафедри чи деканату), проходження практики може зміщуватись у часі за погодженням з деканатом.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час захисту практики та інших контрольних форм перевірки заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів); мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки та виконання завдань практики.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Крайні терміни складання / перескладання встановлює деканат.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Підсумковий контроль

Підсумкова оцінка формується в балах за всі види діяльності при захисті практики (враховується оцінювання керівником в процесі проходження практики, оцінювання звітної документації, відповіді на питання на захисті практики).

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 388 с.
2. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології: монографія / В. М. Мухін. - Л.: ЛДУФК, 2015.-428 с.
3. Сітовський А. М. Лікувальна фізична культура при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату: навч.пос. / А. М. Сітовський, Г.В.Колесник, В.М.Ходінов, І.В.Савчук / Луцьк : АРТіП, 2018. – 242 с.
4. Травматологія та ортопедія : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г. Г., Бур'янова О. А., Климовицького В. Г. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 400 с.

Додаткова:

5. Андрійчук О. Я. Фізична реабілітація хворих на гонартроз: монографія / Ольга Ярославівна Андрійчук. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 344 с.
6. Белая книга физической и реабилитационной медицины в Европе. – 2-е изд. (2018 г.). – М.: Журнал «Физическая и реабилитационная медицина, медицинская реабилитация», 2019. – 182 с.
7. Вакуленко Д.В. Лікувально-реабілітаційний масаж: навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л.О. Вакуленко, О.В. Кутакова, Г.В. Прилуцька. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 568 с.
8. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ // Дані каталогізації публікацій бібліотечної служби ВОЗ. – 2018. – 256 с.
9. Мороз Г.А. Теоретические и практические аспекты физической реабилитации и спортивной медицины: Учебное пособие для студентов медицинских ВУЗов III-IV уровней аккредитации / Г.А. Мороз, В.В. Васильева, Н.М. Кулик и др. – Симферополь: Издат. центр КГМУ имени С.И. Георгиевского. – 2013. – 160 с.
10. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / В. М. Мухін – Київ : Олімпійська література, 2006. – 472 с.
11. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В.Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
12. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред.

- професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
13. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина. Підручник для студентів і лікарів / за заг. ред. В.М. Сокрута. – Краматорськ: «Каштан». – 2019. – Т.1. – 478 с.
 14. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Нейрореабілітація. Підручник для студентів і лікарів / за заг. ред. В.М. Сокрута. – Слов'янськ: ТОВ «Видавництво “Друкарський двір”», 2020. – Т.2. – 340 с.
 15. Швесткова О. Ерготерапія: підручник / Швесткова Ольга, Свєцена Катержина. – Київ, Чеський центр у Києві. – 2019. – 280 с.
 16. Швесткова О. Фізична терапія: підручник / Швесткова Ольга, Сладкова Петра. – Київ, Чеський центр у Києві. – 2019. – 272 с.
 17. Fawcett C. Fundamentals of Tests and Measures for the Physical Therapist Assistant / Fawcett C., Fruth S. – Jones & Bartlett Learning, 2020. – 430 p.
 18. Quiben M. Umphred's neurological rehabilitation / Quiben M., Reina-Guerra S., Lazaro RT (eds.); 7th edition. – Boston: Elsevier, 2020. – 1362 p.

Інтернет ресурси:

1. Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності опорно-рухового апарату (дистаційний навчальний курс) – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=800>
2. Обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності опорно-рухового апарату (дистаційний навчальний курс) – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=845>
3. Репозитарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=799>
4. Глосарій спеціальності 227 "Фізична терапія, ерготерапія" – <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=801>
5. Українська Асоціація фізичної терапії – <https://physrehab.org.ua/uk/home/>
6. Медичні шкали – <https://medical-club.net/uk/medicinskie-shkaly/>
7. Всесвітня організація охорони здоров'я – <https://www.who.int/ru>
8. Діагностичні онлайн калькулятори – https://juxtra.info/calculators/calculators_list_ua.php
9. Систематичні огляди у галузі охорони здоров'я – [Кокранівська бібліотека \(Cochrane Library\)](#).
10. Рандомізовані контрольовані дослідження, систематичні огляди та доказові клінічні настанови у фізичній терапії – [Physiotherapy Evidence Database \(PEDro\) – База даних доказів фізичної терапії](#).
11. Систематичні огляди, рандомізовані контрольовані дослідження, що стосуються втручання у ерготерапії – [OTseeker](#).
12. Підгрупа Американської асоціації фізичної терапії, яка розробляє клінічні настанови з порушення діяльності опорно-рухового апарату – [Академія ортопедичної фізичної терапії \(Academy of Orthopaedic Physical Therapy\)](#).